

هدية
HÄDIYAH

Hanyoyi Masu Amfani Don Samun Rayuwa Mai Dadi

الوسائل المفيدة للحياة السعيدة

Hausa

هوسا

Shiekh Abdulrahman bn Nasir al-Sa'idi

ح) جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٦ هـ

جمعية خدمة المحتوى الإسلامي
الوسائل المفيدة للحياة السعيدة - هوسا. / جمعية خدمة
المحتوى الإسلامي - ط.ا. - الرياض ، ١٤٤٦ هـ
١٨ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٦/١١٠٠٥
ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٨٤٧٤-٦٦-٢

الوسائل المفيدة للحياة السعيدة

**Hanyoyi Masu Amfani Don Samun
Rayuwa Mai Dadi**

Shiekh Abdulrahman bn Nasir al-Sa'idi

Gabatarwar Mawallafi

Godiya ta tabbata Allah wanda Shi ne Ya cancanci baki dayan godiya, kuma ina shaida cewa babu abin bautawa bisa cancanta sai Shi kadai ba Shi da abokin tarayya, kuma ina mai shaidawa (Annabi) Muhammadu bawan Sa ne kuma manzon Sa ne, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi tare da alayansa da sahabban sa.

Bayan haka: Lallai hutun zuciya, da nutsunuwarta da farin cikinta da gushewar bakin cikinta da facin ranta, shi ne abin nema ga kowane mutum, kuma da shi ne tsarkakakkiyar rayuwa take tabbata, kuma farin ciki da annashuwa suke cika.

Da hakan akwai sabubba na addini, da sabubba na dabi'a, da sabubba na aiki, amma haɗuwar waɗannan gaba ɗaya ba ya yi wuwa sai ga mumintai, amma wasunsu, cewa koda sun tabbata gare su ta wata fuskar da wani sababi masu hankulansu zasu yakesu akansa, saboda haka mafi amfanuwa kuma mafi tabbata kuma mafi kyan hali da makoma zai wucesu ta wasu fuskokin.

Amma kuma ni (a cikin wannan littafin nawa) zan fadi wasu sabubba da suka zo min don wannan babbban abin neman, wanda kowa yake kofarin nemansa.

Daga cikin su akwai wanda ya samu da yawa daga cikinsu, sai ya rayu rayuwa ta farin ciki kuma mai dadi, kuma daga cikinsu akwai wanda ya kasa samunsu gabaɗayansu sai ya rayu irin rayuwar taɓewa, ya kuma rayu irin rayuwar wahalhalu, kuma daga cikinsu akwai wanda tsaka-tsakiya ne, gwargwadan yadda aka datar da shi. Allah ne Mai datarwa wanda ake neman taimakonSa akan dukkan alheri, kuma akan tunkude dukkan sharri.

FASALI

1- Mafi girman sabubba ga hakan da kuma asalinsu da tushensu shi ne imani da aiki na gari, Maɗaukakin sarki Ya ce:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَنَّىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾. النحل: (٥).

{Wanda ya aikata aiki na kwarai daga namiji kō kuwa mace, alhāli yanā mūmini, to, hakika Munā rāyar da shi, rāyuwa mai dādi. Kuma hakika Munā sākā musu lādarsu da mafi kyāwun abin da suka kasance sunā aikatāwa}
Surar al-Nahl aya ta 97..

Sai Allah Maɗaukakin sarki Ya bada labari Ya kuma Yi alƙawari ga duk wanda ya haɗa imani da kuma yin aiki nagari, zai ba shi rayuwa mai daɗi a wannan gidan (na duniya), da sakamako mai kyau a wanan gidan, da kuma gidan tabbata (na lahira).

Kuma sababin hakan a bayyane yake: Haƙika cewa mumintai waɗanda suka yi imani da Allah, imani ingantacce, wanda yake jawuwa zuwa ga aiki nagari mai gyara zuciya da ɗabi’u yake gyara duniya da kuma lahira, tare da su akwai asali da tushe da suke karɓar duk wani abinda zai kaisu ga samun farin ciki da annushuwa ko kuma sabubban damuwa da baƙin ciki da baƙin rai.

Suna karɓar abin da suke so, da wanda ya faranta musu, su gode da samunsu, su yi amfani da su cikin abinda zai amfanar, to idan kuma suka yi amfani da su ta wannan hanyar, sai ya samar musu waɗansu al'amura manya domin farin ciki dasu, da kwaɗayin wanzuwarsu da kuma albarkarsu, da fatan

sakamakon masu godiya, wadanda alkhairansu da albarkatunsu suka zarce wadannan ababen farin cikin wadanda sune 'ya'yan itatuwan su.

Kuma suna karɓar abubuwan ki da masu cutarwa da na baƙin ciki da baƙin rai da gogayya da abinda zai tabbatar musu da juriyarsa, da sauƙaƙa musu abinda zai tabbatar musu sauƙinsa, da haƙuri mai kyau kan abinda basu da makawa akan sa, da haka ne guraben abubuwan ki na daga juriya mai amfani, suke tabbata garesu, da jarrabawa da kuma ƙarfi, da kuma samun haƙuri da neman lada da sakamako.

Akwai al'amura masu girma wadanda abubuwan ki suke tarwatsewa a tare da su, kuma farin ciki da burace-burace masu kyau suke maye gurbinsu, da kuma kwaɗayi na samun falalar Allah da sakamakonSa, kamar yadda Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi ya yi izina game da wannan a cikin ingantaccen hadisi cewa shi ya ce: (Lamarin mumini da ban mamaki yake, lallai dukkannin al'amuransa alheri ne, idan abin farin ciki ne ya same shi sai ya godewa Allah, sai ya zamar masa alheri, idan kuma na sharri ne ya same shi sai ya yi haƙuri, shi ma sai ya zamar masa alheri, sai dai hakan ba ya kasancewa ga kowa sai ga mumini) (Muslim ne ya rawaito shi.).

(عَجَبًا لِأَمْرِ الْمُؤْمِنِ، إِنَّ أَمْرَهُ كُلَّهُ خَيْرٌ، إِنْ أَصَابَتْهُ سَرَاءٌ شَكَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ، وَإِنْ أَصَابَتْهُ ضَرَاءٌ صَبَرَ فَكَانَ خَيْرًا لَهُ وَلَيْسَ ذَلِكَ لِأَحَدٍ إِلَّا لِلْمُؤْمِنِ)، أخرجه مسلم.

Sai (Annabi) tsira da amincin Allah su tabbata agare shi ya bada labarin cewa mumini ana ribanya ganimarsa da alherinsa da sakamakon ayyukansa a cikin dukkanin abinda yake samunsa na farin ciki da abubuwan ki, saboda haka zaka samu mutum biyu, alheri da sharri zasu iya samunsu sai su yi fifiko

mai girma a cikin karbarsu, hakan saboda fifikonsu ne a cikin imani da aiki na gari. Wanda ya siffantu da wadannan siffofi guda biyu, zaka samu ya karbi alheri ko sharri da abin da muka ambata na godiya da hakuri da abinda yake biye musu, sai ya samar masa da farin ciki da annushuwa, da yayewar baƙin ciki, da bacin rai, da damuwa, da kuncin rai da kuma wahalar rayuwa sai ya samu cikakkiyar rayuwa daddada a wannan gida (na duniya). Dayan kuma zai karbi abinda yake so da sharri da girman kai da shishshigi, sai dabi'unsu su canja ya kuma karbesu kamar yadda dabbobi suke karbarsu da hadama da firgita, kuma a tare da hakan cewa shi zuciyarsa ba'a huce take ba, suna tsotsarsu ta fuskoki masu yawa, sun tsotsa ta fuskar tsoronsa daga gushewar abubuwan da yake so, da kuma yawan abubuwa masu tasowa masu karo da su a mafi yawancin lokuta, da kuma ta fuskar cewa rayuka basa tsayawa a wata iyaka, bari dai ba za su gushe ba suna shaukin wasu abubuwan daban, da zasu iya samuwa, kuma wataƙila ba za su iya samuwa ba, mu kaddara cewa abubuwan sun tabbata, to shi kuma bacin rai ne ta fuskokin da aka ambata kuma zai gamu da abubuwan ƙi da bacin rai da razani da tsoro da ƙosawa, kada ka yi tambaya game da abinda yake faruwa gare shi na tabewar rayuwa, haka kuma daga cutukan tinani da jijiyoyi, da kuma tsoron da zai iya kai shi mafi munin halaye, da kuma tsoro wanda zai iya sadar da shi zuwa mafi munin halaye da mafi razanar abubuwan cutarwa, domin cewa shi ba ya kwadayin lada, kuma ba shi da hakurin da zai hakurtar da shi kuma ya sawwaka masa shi.

Kuma dukkanin wannan an gan su ta hanyar jarrabawa, misalin ɗaya daga wannan nau'in idan ka lura da shi ka kuma dabbaka shi akan halayen mutane, za ka ga banbanci mai girma tsakanin mumini mai aiki da abinda imaninsa ya hukunta, da kuma wanda ba haka yake ba, shi addini yana

kwadaitarwa matuƙar kwadaitarwa akan wadatuwa da arziƙin Allah, da kuma abinda Ya baiwa bayi daga falalarSa da karamcinSa mabanbanta.

Shi mumini idan aka jarabce shi da wata rashin lafiya ko talauci, ko wani abu makamancin haka waɗanda ka iya samun kowa to lallai shi -da imanin sa da wadatar zucin sa da kuma yarda kan duk abinda Allah Ya tsaga masa- sai ka same shi cikin farin ciki, ba ya neman wani abu daga zuciya sa wanda ba'a kaddara masa ba, yana duba zuwa ga na kasansa, ba ya duba na sama da shi, da yawa ma sai ka same shi cikin farin ciki da annashuwa fiye da wanda Allah Ya bawa duk wani abu da yake buƙata na duniya, amma kuma ba'a ba shi wadatar zuci ba .

Kamar yadda zaka sami wanda ba ya aiki da abinda imani yake hukuntawa, idan aka jarabce shi da wani abu na talauci ko rasa wani abu da yake buƙata na duniya, sai ka same shi cikin matuƙar tashin hankali da taɓewa.

Kuma wani misalin daban: Idan sabubban tsoro suka faru, kuma abubuwa masu tsoratarwa suka sauka akan mutum, zaka samu ingantaccen imani mai tabbata ne a zuciya, mai sanya natsuwar rai ne, mai iya jujjuya shi da tafiyar da shi ga wannan al'amarin wanda ya ruɗar da shi da abinda ke cikin ikonsa na tunani da faɗa da kuma aiki. Haƙiƙa ransa ya saba da wannan abun mai tsoratarwa mai ban haushi, to waɗannan sune halayen da suke hutar da mutum kuma suke tabbatar da zuciya sa (akan imani).

Kamar yadda kake samun wanda ya rasa imani da akasin wannan halin idan abubuwan tsoro suka faru sai zuciya sa ta razana da su, hankalin sa ya tashi, tunanikansa su tarwatse, tsoro da razani su shige shi, tsoro na waje da faɗin rai na

baɗini waɗanda ba zai yi wu a faɗi haƙiƙaninsa ba sai su haɗar masa, waɗannan nau'in mutane idan wasu daga cikin sabubba na ɗabi'a waɗanda suke buƙatar jarrabawa mai yawa ba su faru gare su ba, sai ƙarɓinsu ya ƙare kuma hankalin sa ya tashi, hakan saboda rashin imanin da zaisa su haƙuri ne, musamman ma dai a guri mai ƙunci, da halaye masu baƙanta rai masu tsoratarwa.

Mutumin kirki da kuma fajiri, mumini da kafiri dukkan su suna tarayya wajen koyon jarumta, da halayyar da zata tausasa musu duk wani abinda suke tsoro ko ta sauƙaƙa musu, sai dai mumini zai fita daban ta ƙarfin imaninsa da haƙurinsa da tawakkalinsa da dogaronsa ga Allah da neman ladan wasu al'amura da jarumtar sa zata ƙaru da su, kuma takun tsoro ya sauƙaƙa gare shi, kuma musibu su sauƙaƙa a gare shi, kamar yadda Allah - Maɗaukakin sarki - Ya ce:

﴿إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا﴾ النساء: (٥٥).

{In kun kasance kuna jin raɗaɗi, haƙiƙa suma suna ji kamar yadda kuke ji, kuma kuna neman abinda basa sa-ran samun sa a wajen Allah}. (Suratun Nisa'i: aya ta 104).

Kuma taimakon Allah na musamman zai tabbata a garesu da kuma kari wanda zai tarwatsa duk wani abinda suke tsoro, Allah Maɗaukakin sarki Ya ce:

﴿وَأَصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ﴾ الأنفال: (٥٥).

(Ku yi haƙuri haƙiƙa Allah Yana tare da masu haƙuri)
(Suratul Anfal: Aya ta 46).

2- Daga cikin sabubban da suke kawar da baƙin ciki da baƙin rai da damuwa, kyautatawa halittu ta hanyar magana da kuma aiki, da nau'ukan alheri, kuma dukkaninsu alheri ne da kuma kyautatawa, kuma da su ne Allah Yake tunkudewa mutumin kirki da fajiri baƙin ciki da baƙin rai daidai gwargwadansu, sai dai mumini ya fi samun cikakken rabo daga garesu, kuma yana banbanta da cewa kyautatawarsa mai bijirowa ce daga ikhlasi da kuma neman ladansa.

Sai Allah Ya saukaƙa masa aikata alheri saboda abinda yake fatansa na alheri, kuma Ya tunkude masa abubuwan ƙi saboda ikhlasinsa da kuma neman ladansa, Allah - Maɗaukakain sarki - Ya ce:

﴿لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا﴾ النساء: (٥٩).

Bābu wani alhēri a cikin māsu yawa daga gānawarsu fāce wanda ya yi umurni da wata sadaka kō kuwa wani alhēri kō kuwa gyāra a tsakānin mutāne. Wanda ya aikata haka dōmin nēman yardōdin Allah to zā Mu bā shi lāda mai girma. (Suratul Nisa'i: Aya ta 114).

Sai Allah Maɗaukakin Sarki Ya bada labari cewa duk waɗannan al'amuran alheri ne daga wanda ya aikata su, kuma alkairi shi yake jawo alkhairi, kuma yake tunkude sharri, sannan cewa mumini mai neman lada, Allah zai yi masa sakamako mai girma, daga cikin jumullar ladan mai girma akwai: Gusar da baƙin ciki da baƙin rai da kuma gurɓatattun abubuwa da makancinsu.

FASALI

3- Daga cikin sabubban da suke tunkude ɓacin rai wanda yake faruwa saboda tashin hankali, da shagaltar da zuciya da wasu daga cikin abubuwa masu gurbata farin ciki: Shagaltuwa da wani aiki daga cikin ayyuka ko wani ilimi daga cikin ilimummuka masu amfani, domin cewa su suna shagaltar da zuciya da ta shagalta da wannan al'amarin wanda ya bata masa. wani lokacin ya kan manta saboda waɗannan sabubban da suka dora masa baƙin ciki da ɓacin rai, sai ransa ya yi farin ciki, kuma nishaɗinsa ya ƙaru, wannan sababin shima abin yin tarayya ne tsakanin mumuni da waninsa. Sai dai mumuni yana banbanta saboda imaninsa da kuma ikhlasinsa da neman ladansa a cikin shagaltuwarsa da wannan ilimin da yake neman saninsa ko yake koyar da shi, haka kuma da aikin alherin da yake aikata shi, idan ya kasance ibada ce to shi ibada ce, idan kuma wani abu ne na duniya ko na al'ada sai niyya ta gari ta kasance tare da shi.

Da kuma nufin neman taimako da hakan akan biyayya ga Allah, to hakan yana da tasiri mai aiki a cikin tunkude baƙin ciki da ɓacin rai da kuma baƙin ciki, da yawa mutumin da aka jarraba da ɓacin rai da kuma lazimtar gurbacewar zuciya, sai cutuka mabanbanta su saukar masa, sai maganinsa mai tasiri ya zamo (mantuwar sa da sababin da ya gurbata shi kuma ya sa shi ɓacin rai, da kuma shagaltuwarsa da wani aiki daga abubuwa masu muhimmanci).

Kuma ya kamata aikin da zai shagala da shi ya zamo ya ɗauke masa hankali ya kuma nutsu, da shi kuma yake da shauki a kansa; wannan zai sa ya kai ga abinda aka nufata mai amfani, Allah shi ne Mafi sani .

4- Daga cikin abubuwan da ake tunkude bakin ciki da facin rai dasu akwai tattaro tunani dukkaninsa akan himmatuwa da aiki na wannan ranar, da kuma yanke shi daga himmatuwa a cikin lokaci mai fuskantowa, da kuma bakin ciki akan lokacin da ya wuce, saboda haka ne Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya nemi tsari daga bakin ciki da facin rai, (a cikin hadisin da Bukhari da Muslim da suka ruwaito shi), dan haka bakin ciki akan al'amuran da suka wuce waɗanda dawo da su ba zai yiwu ba ko riskarsu to ba shi da amfani kuma bakin ciki zai faru saboda tsoron nan gaba zai iya cutarwa, to ya wajaba akan bawa ya zama ɗan yinin sa ne, yana mai tattaro fofarinsa domin gyara yininsa da kuma lokacinsa na yanzu, domin tattarowar zuciya akan hakan yana wajabta cikas ayyuka, kuma bawa yana kawaita da shi daga bakin ciki da kuma facin rai. Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - idan zai yi wata addu'a ko zai shiryar da al'ummarsa zuwa ga wata addu'a, kafai yana kwadaitarwa ne tare da neman taimakon Allah da kwadayin falalarSa akan fofari a cikin tabbatarwa dan samun abinda yake rokon samunsa.

Da kuma barin abinda ya kasance yake roko dan tunkude shi, domin cewa addu'a mai gwamuwa da aiki ce, bawa ya yi fofari kan abinda zai anfanshi a cikin addini da duniya, kuma ya roki Ubangijinsa samun abin nufinsa, kuma ya nemi taimakonSa akan hakan, kamar yadda (Annabi) tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya ce: **(Ka kwadaitu kan abinda zai anfanshi ka, kuma ka nemi taimakon Allah kada ka gajiya, idan wani abu ya same ka kada kace: Da na aikata kaza da kaza ne zai kasance, sai dai kace: Haka Allah Ya faddara, kuma abinda Ya so shi Yake**

aikatawa, domin ita kalmar Da nasani kofar Shaidan ta ke budewa) (Muslim ne ya rawaito shi.).

(اِخْرَصْ عَلَى مَا يَنْفَعُكَ وَاسْتَعِنْ بِاللَّهِ وَلَا تَعْجِزْ، وَإِذَا أَصَابَكَ شَيْءٌ فَلَا تَقُلْ: لَوْ أَنِّي فَعَلْتُ كَذَا كَانَ كَذَا وَكَذَا، وَلَكِنْ قُلْ: قَدَّرَ اللَّهُ وَمَا شَاءَ فَعَلَ، فَإِنَّ لَوْ تَفْتَحُ عَمَلَ الشَّيْطَانِ) رواه مسلم .

Sai (annabi) tsira da amincin Allah su kara tabbata a gare shi ya hada tsakanin umarni da kwadaitarwa kan abubuwa masu amfani a kowanne hali. Da neman taimakon Allah, kar kuma ya bari karaya ko gajiyawa su rinjaye shi wanda ita ce kasala mai cutarwa, kuma ya bayyana sallamawa kan abubuwan da suka shude wadanda aka zartar, da shaidawa kan abinda Allah Ya hukunta kuma Ya kaddara

Ya kuma sanya al'amura bangare biyu: Wani bangaren zai yiwu bawa ya yi kokari a cikin tabbatar da shi ko tabbatar da abinda zai yi wu daga gare shi, ko tunkude shi, ko saukaka shi, to wannan bawa zai bayyanar da kokarinsa, kuma ya nemi taimako da abin bautarsa. Daya bangaren kuma hakan ba za ta yiwu ba. In hakan ta faru mutum ya kwantar da hankalin sa ya yarda ya kuma mika wuya, babu shakka kiyaye wannan tushen dalili ne da zai kawo masa farin ciki da yayewar bakin ciki da damuwa.

FASALI

5- Kuma daga cikin mafi girman sabubba ga budewar kirji da kuma nutsuwarsa (shi ne yawaita ambatan Allah), domin akwai tasiri mai ban mamaki ga hakan a cikin budewar kirji da kuma nutsuwarsa, da gushewar bakin cikinsa da kuma bacin ransa, (Allah) Madaukakin sarki Ya ce:

﴿أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَظْمِنُ الْقُلُوبُ﴾ (الرعد: ٣٥).

{Ku saurara da ambaton Allah ne zuciya take samun nutsuwa} (Surat al-Ra'ad: Aya ta 28).

Ambaton Allah yana da tasiri mai girma wajen cimma wannan abin nema a karan kansa , da kuma abinda bawa yake fata na sakamakonSa da ladanSa.

6- Haka nan anbaton ni'imomin Allah na zahiri da na badini, domin cewa saninsu da bayanun su, Allah Yana tunkufe baƙin ciki da baƙin rai da shi, kuma yana kwaɗaitar da bawa akan godiyar da ita ce mafi girman mataƙai kuma mafi ƙololuwarsu, koda ace bayan ya kasance a cikin halin talauci ko rashin lafiya ko wasunsu daga nau'ukan bala'o'i. Domin shi idan ya haɗa tsakanin ni'imomin Allah a kansa - waɗanda ba za'a iya ƙididdigesu ko ƙirgawa ba - da kuma tsakanin abinda ya same shi na abin ƙi, zai zama babu wani dangantaka ga abin ƙi zuwa ga ni'imomin.

Idan aka jarabci bawa da wani abin ƙi da musibu, sai ya bi da su da haƙuri da yarda da ƙaddara tare da miƙa wuya, sai nauyin su da wahalar su su sauƙaƙa a gare shi, kuma burin bawa shi ne samun ladansu da sakamakonsu da kuma bautawa Allah ta hanyar tsayuwa da aikin haƙuri da kuma yarda, sai yabar abubuwa masu daɗi su zama masu zaƙi sai zaƙin ladansu ya mantar da shi daɗin haƙurinsu.

7- Kuma daga cikin mafi amfanin abubuwa a wannan bigiren, amfani da abinda Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya shirya a cikin hadisi ingantacce inda ya ce: *(Ku yi duba zuwa ga wanda yake ƙasa da ku, kada ku yi duba zuwa wanda yake sama da ku hakan zai sa ku*

godewa Allah ba za ku raina ni'imominSa gareku ba)
(Bukhari ne ya rawaito shi),

(انظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ أَسْفَلُ مِنْكُمْ وَلَا تَنْظُرُوا إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكُمْ فَإِنَّهُ أَجْدَرُ أَنْ لَا تَزْدُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ). رواه البخاري .

To lallai Idan bawa ya kafa wadannan abubuwan hararowar masu girma tsakanin idanuwan sa (ya auna su), zai gani cewa haƙiƙa ya fi da yawa daga cikin bayin Allah ta ɓangaren lafiya da abinda yake da alaƙa da ita, ta ɓangaren arziƙi da abinda yake da alaƙa da shi duk tsananin halin kuwa da yake ciki, sai baƙin cikinsa, da tashin hankalinsa da kuma damuwarsa su gushe, farin cikinsa ya ƙaru ganin cewa ya wuce waninsa a cikin su daga wanda yake ƙasansa (a cikin mutane) wurin dacewa da ni'imomin Allah subhanahu wa ta'ala .

Kuma duk lokacin da bawa ya zurfafa tunaninsa kan ni'imomin Allah na zahiri da baɗini, na addini da na duniya, zai ga haƙiƙa Ubangijinsa Ya yi masa ni'imomi masu yawa Ya kuma kawar masa da sharrori masu yawa, babu shakka wannan yana kawar da baƙin ciki da ɓacin rai, yana kuma wajabta farin ciki da jindadi.

FASALI

8- Daga cikin sabubba masu wajabta farin ciki da gusar da baƙin ciki da ɓacin rai ƙoƙari wajen gusar da dalilan da suke jawo baƙin ciki da kuma cimma waɗanda suke jawo farin ciki, wannan ba zai samu ba sai ya manta da abinda ya faru da shi na abubuwan ƙi, abinda ya wuce wanda ba zai iya dawo da shi ba, da kuma sanin sa cewa shagaltar da tunaninsa a cikinsu yana daga babin wasa da kuma abinda ba zai yi wu ba, kuma cewa hakan wauta ce da kuma hauka, sai ya yi ƙoƙari ya yaƙi zuciarsa wajen daina tunanin su ya kuma yake ta wajen

damuwa kan abinda zai zo daga abubuwan da yake rayawa waɗanda suka danganci talauci ko tsoro ko wanin haka na daga ababan ki waɗanda yake tsoron faruwar su a rayuwarsa ta nan gaba. Kuma ya san cewa lallai babu wanda ya san abinda zai faru a nan gaba a rayuwarsa na daga alheri ko na burin rayuwa ko na rashin dadinta, gabaki dayansu suna a hannun Allah Mabuwayi Mai hikima, babu wani abu a hannun bayi daga gare su sai koƙarin su ga sun kai ga alkhairai sun kuma kawar da abubuwan da zasu cutar da su, kuma bawa ya sani idan ya daina bata lokacin sa wajen damuwa kan al'amuran da suka shafi rayuwarsa ta nan gaba, ya dogara ga Allah kan cewa shi zai daidaita masa komai, ya kuma kwantar da hankalinsa, idan ya aikata haka zuciyar sa zata nutsu kuma al'amuransa zasu gyaru, baƙin ciki da damuwarsa za su gushe.

9- Kuma daga mafi amfanin abinda yake kasancewa a cikin lura da al'amura masu fuskantowa (yin amfani da) wannan addu'ar wacce Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya kasance yana yin addu'a da ita: (Ya Allah Ka gyara min addini na wanda shi ne kashin bayan al'amari na, kuma Ka gyara min duniya ta wacce nake rayuwa a cikinta, Ka kuma gyara min lahira ta wacce ita ce makoma ta, kuma Ka sanya rayuwa ta zamo kari ce a gare ni cikin dukkan alkhairi, kuma ka sanya mutuwa ta zamo hutu ce a gare ni daga dukkan wani sharri) (Muslim ne ya rawaito shi.).

(اللَّهُمَّ أَصْلِحْ لِي دِينِي الَّذِي هُوَ عِصْمَةُ أَمْرِي، وَأَصْلِحْ لِي دُنْيَايَ الَّتِي فِيهَا مَعَاشِي، وَأَصْلِحْ لِي آخِرَتِي الَّتِي إِلَيْهَا مَعَادِي، وَاجْعَلْ الْحَيَاةَ زَيَادَةً لِي فِي كُلِّ خَيْرٍ، وَاجْعَلْ الْمَوْتَ رَاحَةً لِي مِنْ كُلِّ شَرٍّ). رواه مسلم.

Haka kuma faɗar sa: (Ya Allah rahamarka na ke fata kar Ka bar ni da kaina daidai da kiftawar ido, Ka gyara min al'amura na dukkan su, ba bu wani abin bautawa da gaskiya sai Kai) (Abu Dawud ne ya rawaito shi da isnadi ingantacce).

(اللَّهُمَّ رَحِمْتَ أَرْجُو فَلَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ وَأَصْلِحْ لِي شَأْنِي كُلَّهُ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ)، رواه أبو

داود.

Idan bawa ya mai da hankali kan wannan addu'a wacce take kunshe da gyaran rayuwarsa ta nan gaba ta bangaren addini da duniya da kuma halarto da zuciyar sa, da kyakkyawar niyya, tare da kokarinsa wajen tabbatar da hakan Allah zai tabbatar masa da abinda ya roka yake kuma fata ya kuma yi aiki domin sa, sai ya juyar da bakin cikinsa zuwa farin ciki da jin dadi.

FASALI

10- Kuma daga mafi amfanin sabubba na gusar da damuwa da bakkan ciki idan wani abu ya faru ga bawa na masifu, shi ne ya yi kokari a saukakasu ta hanyar kaddara mafi munin zatan da al'amarin zai kai karshe, kuma ya sabawa kansa akan hakan, idan ya aikata haka to sai ya yi kokari ga sauka abinda sauka shi zai yi wu gwargwdan iko, da wannan sabawar ne da kuma wannan kokarin mai amfani bakin cikinsa da bace-bacen ransa zasu gushe, sai ya zama wannan kokarin a cikin jawo amfani, kuma hakiƙa an tunkude cutar da aka sawwakaƙa bawa.

Idan sabubban tsoro, da sabubban cututtuka, da sabubban talauci da rashi akan abinda yake sonsa daga abubuwan da yake so daban-daban suka saukar masa, to sai ya karɓi hakan da nutsuwa da sabawa rai akansu, kai akan mafi tsananin

abinda zai yiwu daga garesu, domin cewa sabawa rai akan jurewa abubuwan ki, yana saukafasu kuma yana gusar da tsananinsu, musammanma dai idan ya shagaltar da kansa ga karesu gwardan ikonsa, sai sabawa rai da kuma kofari mai amfani wanda yake shagaltarwa akan himmatuwa da masifu su haɗu a cikin haƙƙinsa, kuma ya yaƙi zuciyarsa akan sabunta karfin gogayya da abubuwan ki, tare da dogaronsa ga Allah a cikin hakan da kuma kyakkyawar natsuwa da Shi, kuma babu kokwanto cewa akwai fa'ida mai girma ga waɗannan al'amuran a cikin samuwar farin ciki da buɗewar kirji, tare da abinda bawa yake lura da shi na lada magaggauci da majinkirci, wannan angani kuma an jarraba, kuma waƙi'o'insa daga waɗanda suka jarraba shi yana da yawa sosai.

FASALI

11- Kuma daga mafi girman magungunan cutukan zuciya na jijiya, kai da ma cutukan jiki: Karfin zuciya da rashin tayar mata da hankali da fusatarsa ga baƙin ciki da raye-raye waɗanda munanan tunani suke jawo su.

Da fushi da saƙe –saƙe kan abubuwa masu raɗaɗi da fargabar faruwar al'amura marasa kyau, da gushewar ababan so, hakan sai ya jefa mutum cikin bacin rai, da baƙin ciki da cututtukan zuciya da na jiki da rugujewar jijiya wanda yana da tasiri mummuna, wanda mutane sun shaida cutarwar hakan da yawa.

12- A duk lokacin da zuciya ta dogara ga Allah, ta dogara da Shi ta yi kwaɗayi a cikin falalarSa, bai miƙa wuya ga dimauce-dimaue ba, kuma raye-raye munana basu mallake shi ba, kuma ya amincewa Allah kuma ya yi kwaɗayi a samun falalarSa, sai baƙin ciki da faɗe-facen rai su kau daga gare

shi, kuma mafi yawa daga cututtuka na jiki da zuciya sai su gushe daga gare shi, sai karfi da budewar kirji da farin cikin da ba za'a iya izinar su ba sai su tabbata ga zuciya. Da yawa asibitoci suka cika daga masu cututtukan dimuwa da munanan tunani, da yawa wadanan al'amuran suka yi tasiri akan zuciyar mafi yawa cikin karfafa, ballantana kuma raunana, da yawa ma sukan kai zuwa ga wauta da hauka, wanda ya samu lafiya shi ne wanda Allah Ya ba shi lafiya kuma Ya datar da shi ga yakar kansa dan samun sabubba masu amfani masu karfafa zuciya, masu kare damuwar ta, Allah - Madaukakin sarki -Ya ce:

(وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ) . الطلاق: (٥) .

{Wanda duk ya dogara ga Allah to Shi Ya isar masa}

(Surat al-Dalaḥ: Aya ta 3) .

Wato Ya isar masa dukkan abinda yake damunsa na al'amarin addininsa da kuma duniyarsa.

Wanda ya dogara ga Allah mai karfin zuciya ne, dimaUCE-dimaUCE ba zasu yi masa tasiri ba, kuma haḍarirrika ba zasu dame shi ba saboda saninsa cewa hakan yana daga raunin rai, da rauni da tsoron da ba shi da haḳiḳa, kuma tare da hakan zai san cewa Allah haḳiḳa Ya lamuncewa wanda ya dogara gareShi da cikakkiyar isuwa, sai ya amincewa Allah kuma ya nutsu ga alƙawarinSa, sai baƙin cikinsa da damuwarsa su gushe, kuma ya canja tsananinsa zuwa sauki, kuma baƙin cikinsa ya koma farin ciki (al-Tarhu ma'anarsa: Baƙin ciki), kuma tsoronsa ya koma aminci, muna roƙonSa - Allah Madaukakin sarki -kariya kuma Ya yi mana falala da karfin zuciya da kuma tabbatar ta, da kuma cikakken dogaro wanda Allah Ya lamuncewa ma'abotansa da dukkan alheri, da kare dukkanin abin fi da cuta (alDair: Cuta).

FASALI

13- Kuma a cikin faɗin annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi -: (Mumini ba ya kin mumina, in ya ki wata dabi'ar daga gareta, zai so wata dabi'a 'ar daga gareta) (Muslim ne ya rawaito shi), Fa'idodi biyu masu girma:

(لَا يُفْرِكُ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِيَ مِنْهَا خُلُقًا آخَرَ). رواه مسلم.

Na farkonsu: Shiryarwa kan yadda zaka mu'amalanci mata da ɗan uwa, da aboki, da abokin aiki, da dukkanin wanda tsakaninka da shi akwai wata alaƙa da shi ko cudanya, kuma ya kamata ka sawa ranka cewa dole ne wannan ɗin ya zamo yana da aibi ko wata tawaya ko wani abu da kake kinsa; idan ka sami haka sai ka haɗa tsakanin wannan da abinda ya wajaba a kanka, ko ya kamata na karfafa alaƙa da wanzar da soyayya, wajen tuna abinda yake da shi na kyawawan dabi'u da manufofi keɓantattu da na gamewa, da wannan kau da kan ne daga munanan abubuwa da lura da kyawawan abubuwa, abokantaka da alaƙa zasu dawwama kuma hutu zai cika kuma hakan ya faru.

Fa'ida ta biyu: Gusar da bakin ciki da damuwa da kuma firgici da wanzuwar tsarkin rai, haka kuma da tsayuwa kan haƙƙoƙi na wajibi da na mustahabai: Da samun nutsuwa tsakanin bangarorin guda biyu, wanda duk bai shiryu da wannan abinda da Annabi - tsira da amincin Allah su tabbata agare shi - ya ambata ba, kai ya akkasa al'amrin, sai ya lura da munanan aikin mutum, ya rufe idanuwan shi daga kyawawa - , to babu makawa abinda ke tsakakninsa da wanda yake da alaƙa da shi na soyayya ya gurɓace, kuma da yawa daga cikin haƙƙoƙin da ke rataye a wuyan su sai sun yanke.

Da yawa daga cikin mutane ma'abota himma babba, suna tanadawa kansu hakuri da nutsuwa yayin afkuwar masifu da abubuwa masu ban tsoro. Sai dai suna damuwa a wurin kananan al'amura, sai amintaka ta gurbace, kuma dalili akan haka shi ne cewa su sun sabawa kawunansu wurin tarbar manyan abubuwa amma basu shirya karbar kananan ba, sai su cutar da su, su yi kuma tasiri akan hutunsu, tsayayyen mutum shi ne a kullum yake sabawa kansa wajen tarbar manya da kananan abubuwa ya kuma roki Allah Ya taimake shi akan su, kar Ya bar shi da kansa dai dai da kiftawar ido to a wannan yanayin sai kananan abubuwan su saukaƙa a gare shi kamar yadda manyan suka saukaƙa gare shi. Sai ya wanzu yana mai nutsuwar rai mai nutsuwar zuciya, yana mai hutawa.

FASALI

14- Mai Hankakali shi ne wanda ya san cewa ingantacciyar rayuwarsa rayuwar jin dadi da nutsuwa ce, kuma haƙiƙa ita takaitacciya ce matuƙa, bai kamata a gare shi ba ya takaita ta wajen faƙin rai da baƙin ciki, saboda wannan kishiyar ingantacciyar rayuwa ce. Sai ya yi kwauro da rayuwar sa ta yadda mafi yawancin ta zata ta fi a damuwa da faƙin rai, kuma babu banbanci a wannan tsakanin mai biyayya da fajiri, sai dai mumini yana da rabo cikakke daga tabbatar wannan abin siffantawar da rabo mai amfani anan kusa ko a jinkirta masa.

15- Kuma yana kamata a gare shi, idan abin ƙi ya same shi ko na tsoro ya haɗa tsakanin ragowar ni'imomin da aka yi masa na addini ko waɗanda suka shafi duniya, da abinda ya same shi na rashin jin dadi, to a wurin haɗawar yawan abinda yake cikin sa na ni'imomi zai bayyana, da kuma dusashewar abinda ya same shi na rashin jin dadi.

Haka nan, zai hada tsakanin abinda yake jin tsoron cutuwarsa, da kuma damammakin kubuta daga garesu, ba zai bar raunin yiwuwar ya rinjayi damammaki masu karfi ba, da hakan ne bakin cikinsa da tsoronsa zasu gushe, kuma ya kaddara mafi girman abinda zai kasance daga damammakin da yake tunanin zasu same shi, sai ya tanadarwa kansa dan faruwarsu idan sun faru, kuma ya yi kokari a cikin tunkufe abinda bai faru daga garesu ba, haka kuma a cikin dauke abinda ya faru ko saukaka shi.

16- Kuma daga al'amura masu amfani shi ne ka sani cewa cutarwar mutane gare ka musamman ta bangaren munanan maganganu ba za su cutar da kai ba, sai dai su cutar da su, sai dai in ka shagaltar da kanka wajen mai da hankalinka kansu ka sanya su cikin ranka, a wannan lokacin sai su cutar da kai kamar yadda ta cutar da su, idan kuwa baka kula da su ba to ba za su cutar da kai da komai ba .

17- Kuma ka sani cewa rayuwarka tana tafiya ne daidai da tunaninka, idan tunanin da zai maka amfani a addininka da rayuwarka ta duniya, rayuwarka ta zamo mai kyau mai kunshe da farin ciki, in ko ba haka ba to sai al'amarin ya kasance akasin haka.

18- Daga mafi amfanin al'amura ga kore bakin ciki shi ne ka sabawa kanka cewa kada ka nemi godiya a wajen kowa sai a wajen Allah, idan ka kyautatawa wanda yake da hakki akanka ko wanda ba shi da shi, to ka sani cewa wannan mu'amala ce tsakaninka da Allah, kada ka damu da godiyar wanda ka kyautatawa, kamar yadda Allah - Madaukakin sarki - Yake cewa dangane da hakkin bayinSa na musamman:

﴿ إِنَّمَا نَطْعِمُكُمْ لَوَجْهِ اللَّهِ لَا نُرِيدُ مِنْكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكْرًا ﴾. الإنسان: (٥) .

(Suna cewa): {Munã ciyar da ku ne dõmin nẽman yardar Allah kawai, bã mu nufin sãmun wani sakamako daga gare ku, kuma bã mu nufin gõdiya}. (Surah al-Insan: Aya ta 9).

Kuma wannan yana kara karfafuwa a cikin mu'amalantar iyalai da 'ya'ya da karfin alakar ka da su, a duk lokacin da ka sabawa kanka watsar da sharri daga garesu, to ka huta kuma ka hutar, yana daga abubuwan da suke janyo hutu, ruƙo da falaloli da kuma aiki akansu bisa manufa ta hankali ba tare da dõrawa kai abinda zai dameka ba, zaka koma akan benanka kana a taƙe daga samun falala, inda ka shiga karkatacciyar hanya, wannan yana daga hikima, kuma ka zaɓi tatattun al'amura masu zaƙi daga gurɓatattun al'amura, da haka ne (abubuwa) masu kyau masu daɗi zasu ƙaru, kuma (abubuwa) gurɓatattu zasu gushe.

19- Ka sanya al'amura masu amfani a gabanka ka yi aiki dan tabbatar da su, kada ka waiwayi abubuwa masu cutarwa saboda kar su jawo maka faɗin rai da damuwa, kuma ka nemi taimako ta hanyar hutawa da tara hankalinka wuri guda wajen yin ayyuka masu muhimmanci.

20- Daga cikin al'amura masu amfani (akwai) ƙarar da ayyuka akan lokaci da sadaukar da kai dan gaba, saboda ayyuka idan ba'a ƙarar da su ba sai ragowar ayyukan da suka gabata su taru a kanka, kuma waɗanda suka wuce su haɗu da na wannan lokacin, sai nauyin su ya yi tsanani, amma idan ka yi komai akan lokaci sai ka fuskanci masu zuwa da ƙarfin tunani da kuma ƙarfin aiki.

21- Kuma yana kamata ka zaɓi ayyuka masu muhimmanci masu amfani, sannan a cikin masu muhimmancin ma ka zaɓi

wadanda suka fi muhimmanci, kuma ka mai da hankalinka kan wadanda kafi karkata gare su, kuma ka zage damtse akan su, domin kishiyar hakan yakan haifar da gajiya da kosawa da kuma tabarbarewa, ka nemi taimako kan haka ta yin kyakkyawan tunani tare da neman shawara, saboda duk mai neman shawara ba ya yin da na sani, ka yi nazari mai kyau kan abinda kake son aikatawa, idan ka tabbatar da maslahar kuma ka yi niyya to sai ka dogara ga Allah, haka Allah Yana son masu tawakkali.

Dukkan godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai.

Allah Ya yi dadin tsira da aminci ga shugabanmu (annabi) Muhammad da alayensa da sahabbansa.

هدية
HÄDIYAH

The Encyclopedia of Ar-Rahman's Guests

Selected material for Pilgrims and Um-rah teaching it
in languages of the world.

978-603-8474-66-2